NORAKSTS
Lieta Nr.A42479708
A2203-09/18

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 17.novembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese K.Kalvāne-Radziņa,

piedaloties pieteicējam *V.D.* un atbildētāja Balvu rajona pašvaldības pusē pieaicinātās iestās Balvu rajona padomes pārstāvei *I.L.*,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *V.D.* pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2007.gada 21.decembrī Balvu rajona padomes Nepamatoti represēto personu lietu izskatīšanas komisija, izskatīja un izpildīja ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 3.oktobra spriedumu lietā Nr.A42304706 uzlikto pienākumu, nolemjot izmaksāt papildus kompensāciju *V.D.* (turpmāk tekstā - pieteicējs) par ēkām Ls 23 776, par mājlopiem Ls 10 161, par lauksaimniecības inventāru, būvmateriāliem un pārējo mantu Ls 7146, par vēcākiem *N.D.* un *A.D.* nepamatotu represiju rezultātā zaudēto īpašumu */adrese/*, kopā izmaksājot Ls 41 083.

[2] Balvu rajona padome (turpmāk tekstā – atbildētājs) ar 2008. gada 22. janvāra lēmumu Nr.9 (turpmāk tekstā - Lēmums) nolēma:

[2.1] Izmaksāt papildus kompensāciju Ls 41 083 no valsts budžeta līdzekļiem pieteicējam.

[2.2] Atcelt Balvu rajona padomes 2003.gada 11.februāra lēmumu „Par īpašuma kompensāciju nepamatoti represētajām personām" (sēdes protokols Nr.2 §13) un atzīt par spēkā zaudējušu 2005.gada 27.decembra lēmumu „Par papildus kompensācijas piešķiršanu *V.D.*" (sēdes protokols Nr.13§10).

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot to atcelt šādu motīvu dēļ:

[3.1] Pieteicējs uzskata, ka no 2007.gada 21.decembra komisijas sēdes protokola Nr.17 un tam pievienotā akta, komisija bez argumentiem ir noraidījusi pieteicēja iesniegtos mantas sastāvu apliecinošos dokumentus un ekspertu sastādīto nekustamā īpašuma un būvmateriālu vērtības aprēķinu pieteikuma izskatīšanas laikā, ņemot vērā ēku nolietojuma pakāpi to konfiscēšanas dienā.

[3.2] Valsts zemes dienests ir noraidījis Balvu rajona padomes lūgumu veikt represiju rezultātā zaudētā nekustamā īpašuma atkārtotu novērtēšanu kompensācijas aprēķināšanai. Komisija aprēķina atsavināto ēku vērtību saskaņā ar pašu izvēlēta nekustamā īpašuma vērtētāja iesniegto atskaiti, bez atsauces uz Ministru kabineta 1995.gada 11.jūlija noteikumiem Nr.197 „Noteikumi par bijušo īpašnieku mantas kompensācijas vērtības noteikšanu un tās salīdzināšanu ar privatizējamo objektu (mantas) pašreizējo vērtību", tādējādi ignorējot Administratīvās rajona tiesas norādīto, ka atbildētājam, pieņemot lēmumu, kurā tiek noteikta mantas sākotnējā vērtība, jāvadās no Noteikumu Nr.197 5. punktā noteiktās kārtības.

[3.3] Aprēķinot atsavināto ēku vērtību netika ņemta vērā un netika atskaitīta jau saņemtā summa Ls 2000 apmērā, pretēji Noteikumu Nr.197 4. punkta prasībai. Līdz ar to kopējā komisijas aprēķinātā summa neatbilst arī vērtētāja noteiktajai, ne vien pieteicēja iesniegtajai, ekspertu aprēķinātajai.

[3.4] Tāpat, izlemjot pārējo īpašuma grupu kompensācijas vērtību, bez pamatota aprēķina tiek grozīts īpašuma sastāvs, nevis atskaitītas jau izmaksātās summas Ls 2000 apmērā par mājlopiem un Ls 2000 apmērā par saimniecības inventāru. Turklāt, konfiscētā manta tiek klasificēta

un sagrupēta pēc cita principa, nekā pieteicēja iesniegumā, kas bez papildus aprēķina neļauj salīdzināt pieprasītās un piedāvātās summas, tādējādi izslēdzot vienošanās iespēju, kas paredzēta Ministru Padomes 1992.gada 26.maija lēmuma Nr.191 5.4.punktā. Līdz ar to, atsauce protokolā uz lēmuma pieņemšanu komisijai vienojoties, nozīmē vienošanos komisijas locekļu starpā, nevis starp komisiju un pieteicēju.

[3.5] 2008.gada 24.novembrī pieteicējs iesniedza pieteikuma papildinājumus, kuros norādīja, ka pieteicējam atlikusī nekompensētā īpašuma vērtība, ko viņš vēlas saņemt ir Ls 200625,00, no kuriem Ls 165363,00 par ēkām un būvēm, Ls 27537,00 par mājlopiem, Ls 2191,00 par lauksaimniecības tehniku, Ls 1864,00 par mājas iedzīvi, Ls 3670,00 par būvmateriāliem.

[4] Tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos atbildētājs norāda, ka pieteikums ir noraidāms šādu apsvērumu dēļ:

[4.1] Atbildētājs paskaidro, ka Lēmums par papildus kompensācijas aprēķināšanu pieņemts saskaņā ar Ministru Padomes 1992.gada 26.maija lēmuma Nr.191 „Par nolikumu par kārtību, kādā atdodama manta vai atlīdzināma tās vērtība personām, kuru administratīvā izsūtīšana no Latvijas PSR vai KPFSR sastāvā iekļautās Latvijas PSR teritorijas atzīta par nepamatotu" 5.punktu, kas nosaka, ja pieteikuma iesniedzējs nepiekrīt kompensācijas summai, ēku vērtība tiek noteikta ņemot vērā pieteikuma izskatīšanas laikā inventarizācijas dienesta noteiktās cenas un atkarībā no ēku nolietojuma pakāpes administratīvās izsūtīšanas dienā, citas mantas vērtība - pusēm vienojoties.

[4.2] Pieteicējs 2007.gada 2.decembrī iesniedza 2007.gada 30.novembra Neatkarīgo ekspertu asociācijas nojaukto ēku un celtņu aptuvenās atlikušās vērtības aprēķinu, saskaņā ar kuru pieprasītās kompensācijas summa par ēkām un būvēm sastāda Ls 186892,00.

Atbildētājs iesniegto ēku vērtību uzskata par neatbilstošu Ministru Padomes 1992.gada 26.maija lēmuma Nr.191 „Par nolikumu par kārtību, kādā atdodama manta vai atlīdzināma tās vērtība personām, kuru administratīvā izsūtīšana no Latvijas PSR vai KPFSR sastāvā iekļautās Latvijas PSR teritorijas atzīta par nepamatotu" 5.punkta prasībām, kas nosaka, ka ēku vērtība ir nosakāma ņemot vērā pieteikuma izskatīšanas laikā inventarizācijas dienesta noteiktās cenas un atkarībā no ēku nolietojuma pakāpes administratīvās izsūtīšanas dienā. Pieteicēja iesniegtajā nojaukto ēku un celtņu aptuvenās atlikušās vērtības aprēķinā netiek ņemtas vērā pieteikuma izskatīšanas laikā ēku un būvju inventarizācijas dienesta noteiktas cenas, bet gan tiek piemērotas būvmateriālu un celtniecības izmaksas ēku un būvju atjaunošanai.

Lai izpildītu un ievērotu Ministru Padomes 1992.gada 26.maija lēmuma Nr.191 5.punkta normas prasības kompensācijas aprēķināšanai, atbildētājs Valsts zemes dienestam lūdza veikt represiju rezultātā zaudētā nekustamā īpašuma novērtēšanu. Valsts zemes dienests ar 2007.gada 12.novembra vēstuli Nr.2A-5.1/2476 atteica veikt represiju rezultātā zaudētā nekustamā īpašuma, kas atradās */adrese/* novērtēšanu kompensācijas aprēķināšanai, norādot, ka minētās funkcijas īstenošanai pašvaldība var pieaicināt speciālistus.

[4.3] Nepamatoti represēto personu lietu izskatīšanas komisijas darbā tika pieaicināts nekustamā īpašuma vērtētājs *V.K.* (LĪVA sertifikāts Nr.8), kurš sagatavoja atskaiti par būvju nekustamā īpašuma novērtējumu, kas atradās */adrese/*.

Atbildētājs uzskata, ka pieaicinot neatkarīgu sertificētu nekustamā īpašuma vērtētāju ir rīkojies tiesiski un atbilstoši Ministru Padomes 1992.gada 26.maija lēmuma Nr.191 „Par nolikumu par kārtību, kādā atdodama manta vai atlīdzināma tās vērtība personām, kuru administratīvā izsūtīšana no Latvijas PSR vai KPFSR sastāvā iekļautās Latvijas PSR teritorijas atzīta par nepamatotu" 5.punkta prasībām, kā arī ievērojot Noteikumu Nr.197 noteikto kārtību.

[4.4] Atbildētājs uzskata, ka pieteicēja 2007.gada 2.decembrī iesniegtais papildus kompensācijas aprēķins nav pamatots, jo pieteicējs, aprēķinot izmaksājamās kompensācijas summu, ir iekļāvis gan mājlopu skaitu, gan mantas sastāvu, kas ir apmaksāti 2001.gadā, saskaņā ar Balvu rajona padomes 2001.gada 22.februāra lēmumu Nr.11 „Par īpašuma kompensāciju nepamatoti represētajām personām".

[5] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja uz tajā norādīto argumenta pamata.

[6] Tiesas sēdē atbildētāja pārstāve pieteikumu neatzina uz Lēmumā un paskaidrojumos tiesai norādīto argumentu pamata.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, noklausoties lietas dalībnieka paskaidrojumu, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir apmierināms daļēji.

[8] Tiesa konstatē, ka pārsūdzētais Lēmums ir pieņemts izpildot Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 3.oktobra spriedumu lietā Nr.A42304706, ar kuru nospriests:

[8.1] apmierināt *V.D.* pieteikumu par Balvu rajona padomes 2005.gada 27.decembra lēmuma Nr.10 (sēdes protokols Nr.13) atcelšanu.

[8.2] atcelt pilnībā Balvu rajona padomes 2005.gada 27.decembra lēmumu Nr.10 (sēdes protokols Nr.13) no tā pieņemšanas dienas.

[8.3] uzlikt par pienākumu Balvu rajona padomei divu mēnešu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās atkārtoti izskatīt *V.D.* iesniegumu un pieņemt lēmumu, ievērojot spriedumā konstatētos faktus un to juridisko vērtējumu.

Sprieduma motīvu daļā tiesa norādījusi, ka atbildētājam, pieņemot lēmumu par kompensācijas aprēķināšanu un nosakot mantas sākotnējo vērtību, jāvadās no Noteikumu Nr.197 5.punktā noteiktās kārtības.

[9] Tiesa konstatē, ka atbildētājs, pieņemot pārsūdzēto Lēmumu, nav piemērojis Noteikumus Nr.197, bet īpašuma kompensāciju ir aprēķinājis, pamatojoties uz Ministru Padomes 1992.gada 26.maija lēmumu Nr.191 „Par nolikumu par kārtību, kādā atdodama manta vai atlīdzināma tās vērtība personām, kuru administratīvā izsūtīšana no Latvijas PSR vai KPFSR sastāvā iekļautās Latvijas PSR teritorijas atzīta par nepamatotu" (turpmāk arī – Nolikums).

Līdz ar to tiesa secina, ka atbildētājs, pieņemot Lēmumu, nav ņēmis vērā tajā konstatētos faktus un to juridisko vērtējumu.

[10] Pieteikumā tiesai pieteicējs lūdz kompensēt viņam īpašuma vērtību Ls 200625,00 apmērā, no kuriem Ls 165363,00 par ēkām un būvēm, Ls 27537,00 par mājlopiem, Ls 2191,00 par lauksaimniecības tehniku, Ls 1864,00 par mājas iedzīvi, Ls 3670,00 par būvmateriāliem.

Tiesa norāda, ka pārsūdzētais Lēmums pēc būtības ir pieteicējam labvēlīgs administratīvais akts, ar kuru ir nolemts izmaksāt pieteicējam papildus kompensāciju par vecākiem *N.D.* un *A.D.* nepamatotu represiju rezultātā zaudēto īpašumu */adrese/*, kopā izmaksājot Ls 41 083.

Pieteicējs uzskata, ka atbildētāja izmaksātā kompensācija ir nepietiekama. Līdz ar to tiesa pieteicēja pieteikumu vērtē kā pieteikumu par pieteicējam labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu.

[11] Tiesa konstatē, ka 2001.gada 22.februārī atbildētājs pieņēma lēmumu Nr.11 (Protokols Nr.3 & 5), ar kuru nolēma pamatojoties uz Ministru Padomes 1992.gada 26.maija lēmumu Nr.191 „Par nolikumu par kārtību, kādā atdodama manta vai atlīdzināma tās vērtība personām, kuru administratīvā izsūtīšana no Latvijas PSR vai KPFSR sastāvā iekļautās Latvijas PSR teritorijas atzīta par nepamatotu" un Ministru kabineta 1997.gada 30.decembra noteikumiem Nr.443 „Kārtība, kādā atgūstama manta vai kompensējama tās vērtība personām, kurām tā tika atsavināta sakarā ar uzlikto paaugstināto nodokļu nodevu nesamaksāšanu vai kuras izvairījās no komunistiskā režīma politiskajām represijām", izmaksāt pieteicējam par vecāku īpašumu, kas atradās */adrese/* Ls 6000 (Ls 2000 par ēkām, Ls 2000 par lopiem un Ls 2000 par saimniecības inventāru) (lietas lapa 95);

Savukārt ar Lēmumu atbildētājs ir nolēmis piešķirt papildus kompensāciju Ls 23 776 par ēkām, Ls 10 161 par lopiem un Ls 7 146 par saimniecības inventāru.

Līdz ar to tiesa secina, ka pieteicējs kopumā ir saņēmis kompensāciju par ēkām Ls 25776, par lopiem Ls 12 161, par saimniecības inventāru Ls 9146 – kopā Ls 47083.

[12] Līdz ar to tiesai ir jāpārbauda vai pastāv pieteicējam labvēlīgāka administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi, lai pieteicējs varētu saņemt kompensāciju tādā apmērā kā viņš to ir aprēķinājis, proti, Ls 200625,00 apmērā.

[13] Saskaņā ar Nolikuma 2.punktu ēkas un būves (tālāk tekstā - ēkas), kā arī cita manta tiek atdota natūrā, bet, ja tās uz notariāli apliecinātu līgumu pamata pret atlīdzību pārgājušas labticīgu fizisko personu īpašumā vai nav saglabājušās, - tiek atlīdzināta to vērtība.

Saskaņā ar Nolikuma 4.punktu, ja ēkas un citu mantu natūrā nav iespējams atdot, pieteikuma iesniedzējam izmaksā kompensāciju:

1) par ēkām - pēc to skaita un vidējās vērtības attiecīgajā vietā pieteikuma izskatīšanas dienā, bet kopā ne vairāk kā 2000 latu;

2) par citu mantu - ne vairāk kā 500 latu.

Savukārt atbilstoši Nolikuma 5.punktam, ja pieteikuma iesniedzējs nepiekrīt šādai kompensācijas summai, tiek noteikta atdodamās mantas vērtība:

1) ēku vērtība - ņemot vērā pieteikuma izskatīšanas laikā inventarizācijas dienesta noteiktās cenas un atkarībā no ēku nolietojuma pakāpes administratīvās izsūtīšanas dienā (Minētais ēku novērtējums paliek spēkā līdz laikam, kad Latvijas Republikas Augstākā Padome būs apstiprinājusi jaunus noteikumus par denacionalizēto un likumīgajiem īpašniekiem atdodamo namīpašumu kompensācijas un vērtības aprēķināšanas kārtību);

2) citas mantas vērtība - pēc pušu vienošanās.

Ja dokumentu nav vai tie nav saglabājušies pilnībā, mantas sastāvu nosaka tiesa, pamatojoties uz liecinieku liecībām vai citiem pierādījumiem.

Ievērojot to, ka spēkā ir Noteikumi Nr.197, tad, aprēķinot ēku un būvju vērtību, tiesai jāpiemēro minētie noteikumi, nevis Nolikums.

Savukārt pārējās mantas kompensācijas vērtība nosakāma pēc pušu vienošanās, kas konkrētajā gadījumā starp pieteicēju un atbildētāju nav notikusi.

Saskaņā ar Nolikuma 8.punktu strīdus par mantas atdošanu, tās vērtības atlīdzināšanu, kā arī strīdus starp pilsoņiem par atdodamās mantas vai izmaksātās kompensācijas sadalīšanu izšķir tiesa.

Līdz ar to tiesa, izskatot pieteikumu par pieteicējam labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, pārbaudīs, vai atbildētāja atlīdzinātā pārējās mantas vērtība ir atbilstoša un pietiekama, tādejādi izšķirot strīdu starp pieteicēju un atbildētāju.

Nosakot kompensējamās mantas vērtību, tiesa ņems vērā atbildētāja un pieteicēja rīcībā esošo informāciju par mantas vērtību, kas ņemta vērā pieņemot pārsūdzēto Lēmumu, jo tiesa pārbauda vai pieteicējam pienākas lielāka kompensācija, nekā to ir aprēķinājis atbildētājs attiecīgajā laika posmā, kad atbildētājs veica aprēķinus.

[14] Konkrētajā gadījumā ir spēkā stājies tiesas spriedums, ar kuru ir noteikts mantas sastāvs. Proti, ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2002.gada 6.maija spriedumu konstatēts juridisks fakts par to, ka pieteicējam piederējusī manta, kas atradās */adrese/*, sastāvēja no:

1) ēkām: koka dzīvojamā māja 80 kv.m., segta ar skaidām, četras koka kūtis 139 kv.m., segtas ar skaidām, akmens lopu kūts 237 kv.m. segta ar šīferu, divas koka klētis 36 kv.m. segtas ar skaidām, koka rija 84 kv.m, segta ar skaidām, koka šķūnis labības ar cementa grīdu 128 kv.m. segts ar skaidām, divas koka pārējās (palīgtelpas), koka pagrabs 36 kv.m. segts ar skaidām, aka sešus apļus dziļa, smēde, kā arī 50 kubikmetri baļķu un 32 kubikmetri dēļi;

2) lauksaimniecības mašīnām un darbarīkiem: divi dzelzasu darba rati vienjūga, divas ragavas, spīļu arkls, vienlemeša vienzirga arkls, divi vienlemeša divzirgu arkli, divlemešu arkls, divas koka ecēšas dzelzs tapām, atsperu ecēšas;

3) mājas iedzīves: divi drēbju skapji un astoņi krēsli;

4) mājlopiem: viens zirgs, vienpadsmit govs lopi, astoņas aitas, viena cūka, divdesmit mājputni, četras bišu saimes (lietas lapas 33, 34).

Tiesas sprieduma motīvu daļā vienlaikus norādīts, ka juridiskais fakts tiek konstatēts tikai daļā par īpašumu, kas nav norādīts arhīva izziņā, bet pārējā daļā, ņemot vērā to, ka mantas ir norādītas arhīva izziņās, tiesvedību tiesa izbeidza, jo ir saglabājušies dokumenti, kas apliecina pieteicēja norādītos faktus un pieteicējam par minēto īpašumu ir jau piešķirta naudas kompensācija.

Līdz ar to tiesa secina, ka lietā ir jānoskaidro, vai pieteicējam ar Lēmumu aprēķinātā kompensācija ir aprēķināta atbilstoši kopējam konstatētajam pieteicēja vecākiem konfiscētajam mantas sastāvam.

[15] Tiesa konstatē, ka ar Lēmumu pieteicējam ir aprēķināta kompensācija par 1 zirgu Ls 1000 apmērā, 11 govīm Ls 7700 apmērā, 8 aitām Ls 960 apmērā, 1 cūku Ls 192 apmērā, 20 mājputniem Ls 60 apmērā un 4 bišu saimēm Ls 249 apmērā.

Pieteicējs uzskata, ka atbildētāja aprēķinātā kompensācija par mājlopiem ir nepietiekama un tā ir aprēķināma sekojošā apmērā: par 3 zirgiem Ls 24000 apmērā, 18 govīm Ls 12600 apmērā, 17 aitām Ls 2040 apmērā, 4 cūkām Ls 768 apmērā, 20 mājputniem Ls 50 apmērā un 4 bišu saimēm Ls 240 apmērā.

Tiesa norāda, ka pieteicējs nav piekritis atbildētāja 2001.gada 22.februāra lēmumā Nr.11 (Protokols Nr.3 & 5) noteiktajam kompensācijas apmēram un vērsies tiesā, lai noteiktu mantas sastāvu, par kuru viņam pienākas kompensācija.

Tiesa nosprieda konstatēt juridisko faktu par to mantas sastāvu, kas nebija norādīts arhīva izziņā, uz kuras pamata pieteicējam jau bija aprēķināta kompensācija 2001.gadā, kurai viņš nepiekrita.

Līdz ar to atbildētājam, aprēķinot mājlopu kompensācijas vērtību, bija jāveic aprēķini atbilstoši kopējam pieteicējam piederējušo mājlopu skaitam, atņemot no tā jau izmaksāto kompensācijas summu Ls 2000 apmērā, jo pieteicējs atbildētāja aprēķiniem nepiekrita, kas uzliek par pienākumu atbilstoši Nolikuma 5.4.punktam atbildētājam ar pieteicēju noteikt mantas vērtību pēc savstarpējas vienošanās.

[16] Izšķirot pieteicēja un atbildētāja strīdu par mājlopu kompensācijas vērtību, tiesa konstatē, ka lietā ir Zemkopības ministrijas 2007.gada 20.marta vēstule Nr.4.4-3/D-66, kas adresēta pieteicējam, kurā ir norādītas vidējās mājlopu cenas (lietas lapa 35) un Zemkopības ministrijas 2007.gada 12.novembra vēstule Nr.4.4-3/5443, kas adresēta atbildētājam, kurā ir norādītas vidējās mājlopu cenas (lietas lapa 118).

Tiesa konstatē, ka abās vēstulēs norādītās mājlopu cenas ir vienādas. Līdz ar to kompensācija par mājlopiem ir aprēķināma par pamatu ņemot vidējās mājlopu cenas, pareizinot tās ar kopējo mājlopu skaitu un atņemot jau aprēķināto kompensāciju Ls 2000 apmērā un ar Lēmumu aprēķināto kompensāciju Ls 10161 apmērā:

[16.1] par 3 zirgiem, aprēķinot, ka viena zirga vidējā cena ir Ls 8000, kompensācija ir Ls 24000;

[16.2] par 18 govīm, aprēķinot, ka vienas govs vidējā cena ir Ls 700, kompensācija ir Ls 12600;

[16.3] par 17 aitām, aprēķinot, ka vienas aitas vidējā cena ir Ls 120, kompensācijas vērtība ir Ls 2040;

[16.4] par 4 cūkām, aprēķinot, ka vienas cūkas vidējā cena ir Ls 192, kompensācijas vērtība ir Ls 768;

[16.5] par 20 mājputniem, aprēķinot, ka viena mājputna vidējā cena ir Ls 2,50, kompensācijas vērtība ir Ls 50;

[16.6] par 4 bišu saimēm, aprēķinot, ka vienas bišu saimes vidējā cena ir Ls 60, kompensācijas vērtība ir Ls 240.

Tādejādi kopējā kompensācijas vērtība ir Ls 39698, no kuriem ir jāatņem jau izmaksāties Ls 2000 un ar Lēmumu aprēķinātā kompensācija Ls 10161. Līdz ar to pieteicējam papildus **par mājlopiem ir izmaksājama kompensācija Ls 27 537** apmērā (36998-2000-10161=27537).

[17] Tiesa konstatē, ka ar Lēmumu pieteicējam ir aprēķināta kompensācija par 2 vienjūga dzelzasu darba ratiem Ls 240 apmērā, 2 ragavām Ls 240 apmērā, 1 spīļu arklu Ls 50 apmērā, 1 vienlemeša vienzirga arklu Ls 50 apmērā, 2 vienlemeša divzirgu arkliem Ls 150 apmērā, 1 divlemešu arklu Ls 150 apmērā, 2 koka ecēšām dzelzs tapām Ls 200 apmērā, 1 atsperu ecēšām Ls 120 apmērā, 2 drēbju skapjiem Ls 80 apmērā, 8 krēsliem Ls 96 apmērā, 50 kubikmetriem baļķu Ls 2250 apmērā un 32 kubikmetriem dēļu Ls 3520 apmērā.

Pieteicējs uzskata, ka atbildētāja aprēķinātā kompensācija par lauksaimniecības inventāru un mājas iedzīvi ir nepietiekama un tā ir aprēķināma sekojošā apmērā: par 2 vienjūga dzelzasu darba ratiem Ls 500, 2 ragavām Ls 250, 1 spīļarklu Ls 75, 1 vienlemeša vienzirga arklu Ls 80, 2 vienlemeša divzirgu arkliem Ls 240, 1 dievlemešu arklu Ls 180, 1 atsperecēšām Ls 140, 2 koka

ecēšām dzelzs tapām Ls 90, 1 rindu sējmašīnu Ls 500, 1 labības pļaujmašīnu Ls 690, 1 zāles pļaujmašīnu Ls 390, 1 zirga grābekli Ls 200, 1 ģēpeļa kuļmašīnu Ls 400, 1 vētījamo mašīnu Ls 515, vienu graudu šķirotāju „Triumfs" Ls 765, 1 linu stiebru laužamo mašīnu Ls 250, 1 separatoru Ls 126.

Tiesa norāda, ka pieteicējs nav piekritis atbildētāja 2001.gada 22.februāra lēmumā Nr.11 (Protokols Nr.3 & 5) noteiktajam kompensācijas apmēram un vērsies tiesā, lai noteiktu mantas sastāvu, par kuru viņam pienākas kompensācija.

Tiesa nosprieda konstatēt juridisko faktu par to mantas sastāvu, kas nebija norādīts arhīva izziņā, uz kuras pamata pieteicējam jau bija aprēķināta kompensācija 2001.gadā, kurai viņš nepiekrita.

Līdz ar to atbildētājam, aprēķinot lauksaimniecības tehnikas kompensācijas vērtību, bija jāveic aprēķini atbilstoši kopējam pieteicējam piederējušās lauksaimniecības tehnikas skaitam, atņemot no tā jau izmaksāto kompensācijas summu Ls 2000 apmērā, jo pieteicējs atbildētāja aprēķiniem nepiekrita, kas uzliek par pienākumu atbilstoši Nolikuma 5.4.punktam atbildētājam ar pieteicēju noteikt mantas vērtību pēc savstarpējas vienošanās.

[18] Izšķirot pieteicēja un atbildētāja strīdu par lauksaimniecības tehnikas kompensācijas vērtību, tiesa konstatē, ka lietā ir SIA „AML" 2005.gada 30.novembra vēstule Nr.21/11, kas adresēta pieteicējam, kurā ir norādītas aptuvenās cenas lauksaimniecības mašīnām un darba rīkiem, pamatojoties uz pēdējo piecu gadu laikā „Rāmavas" izstādē eksponēto (lietas lapa 36) un Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Balvu lauku konsultāciju biroja 2006.gada 9.maija vēstule Nr.01-04-2/9, kas adresēta atbildētājam, kurā ir norādītas orientējošās lauksaimniecības inventāra tirgus cenas (lietas lapas 120, 121).

Tiesa konstatē, ka pieteicēja iesniegtās cenas visās pozīcijās atšķiras no atbildētāja iegūtajām cenām (dažās pozīcijās ievērojami, bet citās nedaudz).

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs ir lielākais un plašākais lauku konsultāciju sniedzējs ar pilnīgu pārklājumu visā Latvijas teritorijā, kura pastāvēšanas mērķis ir: veicināt lauku attīstību, paaugstinot lauku uzņēmēju profesionālās un ekonomiskās zināšanas; nodrošināt konsultāciju un mācību organizāciju visos Latvijas novados; paaugstināt lauku iedzīvotāju konkurētspēju Eiropas Savienībā; organizēt Zemkopības ministrijas padotībā esošajās iestādēs strādājošo darbinieku tālākizglītību (http://www.llkc.lv/?id=400318, aplūkots 05.11.2009).

Savukārt SIA „AML" darbības virzieni ir starptautisku lauksaimniecības izstāžu rīkošana (izstāžu un semināru rīkošana), vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība (lauksaimniecībai, mājturībai, dārzam), motorzāģu, laivu motoru un mazās dārza tehnikas remonti un lietišķās mākslas priekšmetu tirdzniecība un izstāžu rīkošana (http://www.aml-ramava.lv/akcija.php?lng=lv, aplūkots 05.11.2009).

Līdz ar to tiesa uzskata, ka pilnīgāku informāciju par lauksaimniecības tehnikas cenām ir iespējams iegūt no uzņēmuma, kas tieši nodarbojas ar lauksaimniecības tehnikas izstāžu organizēšanu un pārdošanu, nevis no uzņēmuma, kas nodarbojas ar lauksaimnieku un Zemkopības ministrijas iestāžu darbinieku izglītošanu.

Tādejādi tiesa priekšroku dod pieteicēja iesniegtajiem aprēķiniem, iepretim atbildētāja aprēķinātajai lauksaimniecības tehnikas kompensācijas vērtībai.

Vienlaikus tiesa norāda, ka neatzīst pieteicēja aprēķinos iekļauto summu Ls 400 apmērā par ģēpeļa kuļmašīnu, jo minētās lauksaimniecības tehnikas vērtība nav pierādīta. Līdz ar to tiesa to neiekļauj kompensācijas apmēra aprēķinā.

[19] Ņemot vērā iepriekš konstatēto tiesa secina, ka pieteicējam izmaksājamā kompensācijas vērtība par lauksaimniecības tehniku ir nosakāma aprēķinot to atbilstoši SIA „AML" norādītajām vidējām lauksaimniecības tehnikas cenām kā to ir aprēķinājis pieteicējs, atņemot Ls 400 par ģēpeļa kuļmašīnu (tās vērtība nav pierādīta), kā arī atņemot jau 2001.gadā aprēķināto kompensāciju Ls 2000 apmērā un ar Lēmumu aprēķināto kompensāciju Ls 1200 apmērā. Līdz ar to pieteicējam **papildus par lauksaimniecības tehniku ir izmaksājama kompensācija Ls 1791 apmērā** (5391-400-2000-1200=1791).

[20] Tiesa konstatē, ka ar Lēmumu pieteicējam ir aprēķināta kompensācija par mājas iedzīvi un būvmateriāliem Ls 5946 apmērā.

Pieteicējs uzskata, ka viņam papildus pienākas kompensācija Ls 1864 par mājas iedzīvi un Ls 3670 par būvmateriāliem.

Tiesa konstatē, ka pieteicējs nav pievienojis lietas materiāliem pierādījumus, kas pamatotu pieteicēja veiktos aprēķinus. Līdz ar to tiesa uzskata, ka pieteicēja veiktie aprēķini nav pamatoti un atbildētāja Lēmums attiecīgajā daļā ir atbilstošs.

[21] Tiesa konstatē, ka ar Lēmumu pieteicējam ir aprēķināta kompensācija par ēkām un būvēm Ls 23 776 apmērā.

Pieteicējs uzskata, ka viņam papildus ir izmaksājama kompensācija par ēkām un būvēm Ls 165363 apmērā.

Atbildētājs kompensāciju par ēkām un būvēm ir aprēķinājis, balstoties uz Latvijas Īpašumu vērtētāju asociācijas sertificēta nekustamā īpašuma vērtētāja *V.K.* 2007.gada 30.novembrī sastādītās atskaites par būvju nekustamā īpašuma novērtējumu (lietas lapas 71-87).

Savukārt pieteicējs kompensāciju par ēkām un būvēm ir aprēķinājis balstoties uz Latvijas Neatkarīgo ekspertu asociācijas 2007.gada 30.novembrī sastādītā eksperta atzinuma Nr.717 (lietas lapas 38-69).

Tiesa norāda, ka kompensācijas vērtība par ēkām un būvēm nekustamajam īpašumam, kas atradās */adrese/* ir aprēķināma atbilstoši Noteikumos Nr.197 noteiktajai kārtībai.

Kā redzams no Latvijas Īpašumu vērtētāju asociācijas sertificēta nekustamā īpašuma vērtētāja *V.K.* 2007.gada 30.novembrī sastādītās atskaites par būvju nekustamā īpašuma novērtējumu un Latvijas Neatkarīgo ekspertu asociācijas 2007.gada 30.novembrī sastādītā eksperta atzinuma Nr.717, nevienā no tiem ēku un būvju kompensācijas vērtība nav noteikta atbilstoši Noteikumos Nr.197 noteiktajai kārtībai.

Līdz ar to tiesai, noskaidrojot vai pieteicējam papildus atbildētāja ar Lēmumu aprēķinātajai kompensācijai, ir pamats saņemt kompensāciju tādā apmērā kā to ir aprēķinājis pieteicējs, ir jāņem vērā Noteikumos Nr.197 īpašuma kompensācijas vērtības noteikšanas kārtība.

Konkrētajā gadījumā, lai arī atbildētājs Lēmumā nav piemērojis Noteikumus Nr.197, tiesa to nevar atcelt, jo Lēmums ir pieteicējam labvēlīgs administratīvais akts un tā atcelšana būtu pretēja pieteicēja mērķim, ar kādu tas ir vērsies tiesā – panākt vēl labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu. Tādejādi tiesa pārbaudīs, vai pieteicējam ir tiesības saņemt vēl labvēlīgāku administratīvo aktu daļā par aprēķināto kompensāciju par ēkām un būvēm.

[22] Saskaņā ar Noteikumu Nr.197 3.punktu bijušo īpašnieku mantas kompensācijas vērtības noteikšana un pārrēķināšana pašreizējās cenās vai privatizācijas sertifikātos veicama trijos posmos:

1) nosaka bijušo īpašnieku mantas (pamatlīdzekļu) sākotnējo vērtību nacionalizācijas brīdī rubļos vai pirmskara latos;

2) aprēķina sākotnējās vērtības kompensācijas daļu jeb kompensācijas vērtību rubļos vai pirmskara latos;

3) rubļos vai pirmskara latos izteikto kompensācijas vērtību pārrēķina pašreizējās cenās (latos) vai privatizācijas sertifikātos.

Tas nozīmē, ka vispirms ir jānosaka pieteicējam piederējušo ēku un būvju sākotnējā vērtība.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.197 5.punktu īpašuma sākotnējo vērtību nacionalizācijas brīdī nosaka, pamatojoties uz pirmajiem pēckara pamatlīdzekļu inventarizācijas aktiem (sastādīti, sākot ar 1944.gadu) vai citiem dokumentiem, kurus iesniedz bijušais īpašnieks un kuros norādīta pamatlīdzekļu vērtība. Sākotnējo vērtību nosaka šādi:

1) bijušo īpašnieku mantas sākotnējo vērtību aprēķina atbilstīgi attiecīgā objekta pamatlīdzekļu atlikuma vērtības summai (pamatlīdzekļu atlikuma vērtību aprēķina, no bilances vērtības vai pamatlīdzekļu izveidošanas vērtības atskaitot nolietojumu);

2) ja bijušais īpašnieks iesniedz nepieciešamos dokumentus, tad bijušā īpašnieka nekustamās mantas (pēc zemes vērtības atskaitīšanas) sākotnējo vērtību nosaka saskaņā ar vienu no šādiem dokumentiem: nekustamās mantas pirkuma līgums (atsavināšanas summa); dokuments, ar

kuru izdarīts nekustamās mantas novērtējums aplikšanai ar nodokļiem; novērtējums, kas izdarīts nekustamās mantas ilgtermiņa ieķīlāšanai kredītiestādē; apdrošināšanas iestādes izdots dokuments, kurā norādīts mantas novērtējums;

3) ja nav atrodami nekustamā īpašuma vērtību apliecinoši dokumenti, bet uz minēto īpašumu dokumentāri vai tiesas ceļā ir pierādītas īpašuma tiesības un noteikts šī objekta sastāvs un stāvoklis (sākot ar 1944.gadu), tad nekustamā īpašuma sākotnējo vērtību, pamatojoties uz ekspertu slēdzieniem, nosaka pēc analoģijas - atbilstīgi divu attiecīgajam objektam līdzvērtīgu objektu vidējai sākotnējai vērtībai, kura aprēķināta saskaņā ar šiem noteikumiem un ņemot vērā zemes vērtības cenas atšķirību attiecīgā nekustamā īpašuma un salīdzināmā nekustamā īpašuma apbūves zonā gadā, par kuru aprēķina bijušo īpašnieku mantas sākotnējo vērtību.

Izskatāmajā lietā nav atrodami nekustamā īpašuma vērtību apliecinoši dokumenti, bet ir zināms minētā objekta sastāvs.

Līdz ar to ēku un būvju sākotnējā vērtība ir nosakāma atbilstoši Noteikumu Nr.197 5.3.punktam.

[23] Kā jau tiesa norādīja iepriekš, tad saskaņā ar Noteikumu Nr.197 5.punktu īpašuma sākotnējo vērtību nacionalizācijas brīdī nosaka, pamatojoties uz dokumentiem, kurus iesniedz bijušais īpašnieks un kuros norādīta pamatlīdzekļu vērtība.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 150.panta trešo daļu pieteicējam atbilstoši savām iespējām jāpiedalās pierādījumu savākšanā. Turklāt privātpersonu pienākums nodrošināt nepieciešamos pierādījumus palielinās proporcionāli tam, cik ļoti lēmuma pieņemšanas process notiek pašas privātpersonas interesēs. Šādos gadījumos attiecībā uz faktiem, kas veicina labvēlīga lēmuma pieņemšanu, ir dabiski un atbilstoši pierādījumu nastu uzlikt privātpersonai, nevis pārvaldei *(sal.: Nehl P.H. Principles of Administrative Procedure in EC Law. Oxford: Hart Publishing, 1999, pp.114.-115.)*.

Līdz ar to tiesa uzskata, ka izskatāmajā lietā pierādījumu nasta par pieteicēja tiesībām saņemt kompensāciju par ēkām, būvēm, kā arī citu pieteicēja vecākiem atsavināto mantu (mājas iedzīvi, celtniecības materiāliem u.tml.) gulstas uz pieteicēju.

Tiesa konstatē, ka nedz ar tiesas iegūtajiem pierādījumiem (lietas lapas 158, 159), nedz ar pieteicēja iesniegtajiem pierādījumiem (lietas lapas 180-186) nav iespējams noteikt ēku un būvju sākotnējo vērtību, jo iegūtā informācija ir nepilnīga un neatbilst Noteikumu Nr.197 5.3.puntktā norādītajai nepieciešamajai informācijai.

Līdz ar to tiesa uzskata, ka pieteicējs nav pierādījis papildus izmaksājamās kompensācijas apmēru par ēkām un būvēm */adrese/* un pieteicēja pieteikums minētajā daļā nav pamatots un ir noraidāms.

[24] Ņemot vērā iepriekš konstatēto, tiesa secina, ka pieteicēja pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir apmierināms daļēji un pieteicējam papildus ir izmaksājama kompensācija par mājlopiem Ls 27 537 apmērā un lauksaimniecības tehniku Ls 1791 apmērā, bet pārējā daļā par papildus kompensācijas izmaksu par mājas iedzīvi, celtniecības materiāliem, kā arī ēkām un būvēm, pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[25] Saskaņā ar Nolikuma 1.punktu Balvu rajona padome ir kompetenta izskatīt iesniegumus no personām, kuras administratīvā kārtā bija nepamatoti izsūtītas no tās Latvijas PSR teritorijas daļas, kas izsūtīšanas dienā bija iekļauta KPFSR sastāvā (daļa no Abrenes apriņķa).

Saskaņā ar Rajonu pašvaldību reorganizācijas likuma 2.pantu Rajona padomes pilnvaras izbeidzas 2009.gada 1.jūlijā. Saskaņā ar minētā likuma 16.pantu Rajona pašvaldības institūcijas (gan līdz nodošanai vietējai pašvaldībai vai plānošanas reģionam, gan pēc tās) nodrošina bijušās rajona pašvaldības funkciju izpildi rajona teritorijā līdz 2009.gada 31.decembrim, ja vietējās pašvaldības nav lēmušas citādi.

Saskaņā ar Balvu rajona padomes 2009.gada 10.marta sēdes lēmumu „Par Balvu rajona pašvaldības reorganizācijas plāna precizēšanu" (Protokols Nr.3 § 2) Balvu rajona padomi ir plānots nodot Balvu novada pašvaldībai līdz 2009.gada 30.decembrim (skat. 1.pielikumu Balvu rajona padomes 2009.gada 10.marta sēdes lēmumam „Par Balvu rajona pašvaldības reorganizācijas plāna

precizēšanu" (Protokols Nr.3 § 2), http://www.raplm.gov.lv/uploads/filedir/pasvaldibas/Raj_reorganizacija/Balvu_raj.doc, aplūkots 5.11.2009).

Tādejādi Balvu rajona padomes funkcijas pārņems Balvu novada dome. Līdz ar to pie apstākļiem, ja sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienā Balvu rajona padome nepastāvēs, lēmumu par papildus kompensācijas piešķiršanu pieteicējam būs tiesīga pieņemt Balvu novada dome kā Balvu rajona padomes tiesību un saistību pārņēmēja.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 254.panta pirmo daļu un otrās daļas 1.punktu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt daļēji *V.D.* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Uzlikt par pienākumu Balvu rajona padomei viena mēneša laikā no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas pieņemt lēmumu par papildus kompensācijas izmaksu *V.D.* par mājlopiem Ls 27 537 apmērā un lauksaimniecības tehniku Ls 1791 apmērā.

Noraidīt *V.D.* pieteikumu daļā par papildus kompensācijas izmaksu par mājas iedzīvi, būvmateriāliem, kā arī ēkām un būvēm.

Piespriest no Balvu rajona pašvaldības par labu pieteicējam samaksāto valsts nodevu Ls 10 (desmit latu) apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2009.gada 17.novembrī.

Tiesnese K.Kalvāne-Radziņa